



ประโยค ป.ธ.๕
แปล มครเป็นไทย
สอบครั้งที่ ๒ วันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๔

๑. อิทมโวจ ภควา อิหํ วตฺวาน สฺวโต อถาปรํ เอตทโวจ สตถา

ปุพฺพเพว ทานา สุมโน

ทํ จิตฺตํ ปสาทเย

ทตฺวา อตฺตมโน โหติ

เอสา ยญฺญสฺส สมฺปทา ฯ

วितฺราโค วิตฺโทโส

วิตโมโห อนาสโว

เขตฺตํ ปุญฺญสฺส สมฺปนฺนํ

สญฺญตา พุรหฺมจารีโน

สยํ อัจฉยิตฺวาน

ทตฺวา สเยหิ ปาณินิ

อตฺตโน ปรโต เจโส

ยญฺเฏ โหติ มหปฺพลโ

เอวํ ยชิตฺวา เมธาวิ

สทฺธโร มุตฺเตน เจตสา

อပ္พยาปชฺฌํ สุขํ โลกํ

ปณฺทิตฺโต อูปปชฺชตีติ ฯ

ฉกฺกํคฺคตฺตเร ปจฺมปณฺณาสกฺกสฺส จตฺตถวคฺเค ฉฟงฺกทานสฺสตฺตํ ๑

ฉฟงฺกสมนฺนาคตฺตาติ ฉหิ คฺคณฺเฑหิ สมนฺนาคตา ฯ ทกฺขิณาติ ทานํ ฯ ปุพฺพเพว
 ทานา สุมโนติ ทานํ ทสฺสามีติ มาสทฺธมมาสโต ปฏฺจาย โสมนสฺสปฺปตฺโต โหติ ฯ
 เอตถ หิ ปุพฺพเจตนา ทสฺสามีติ จิตฺตูปปาทกาลโต ปฏฺจาย อิตฺโต อุกฺกจิเตน ทานํ
 ทสฺสามีติ เขตฺตคฺคทณฺโณ อาที กตฺวา จินฺเตนตฺสฺส ลพฺภติ ฯ ทํ จิตฺตํ ปสาเทตีติ เอวํ
 วุตฺตา มุญฺจนเจตนา ปน ทานกาเลเยว ลพฺภติ ฯ ทตฺวา อตฺตมโน โหตีติ อยมฺปน
 อปรเจตนา อปรอปฺปํ อนุสฺสรนฺตสฺส ลพฺภติ ฯ วิตฺราคาติ วิคตฺราคา ชีณาสวา ฯ
 ราควินยาย วา ปฏฺธิปนฺนาติ ราควินยปฺปฏฺธิปํ ปฏฺธิปนฺนา ฯ อุกฺกฏฺจเทสฺนา เจสา ฯ น
 เกวลมฺปน ชีณาสวานํ อนาคตามิสฺสทาคามิสฺสตาปนฺนํมฺปิ อนาคตมฺโส ตทหฺอุปฺพชิตฺสฺส

ภณฺหคฺคาหกสามเณรสาปปี ทินฺนา ทกฺขิณา จฬฺงคสมนฺนาคตา ว โหติ ฯ โสปี หิ
โสตาปตฺติมคฺคตฺถเมว ปพฺพชิตฺติ จฬฺงคสฺสุตฺตวณฺณนา ฯ

๒. ทกฺขนฺติ วทฺธเมฺนติ เอตา ยาทิ ทกฺขิณา ปริจฺจา คมยํ ปุณฺณํ ตทฺหปรกฺกณฺโตะ
เทยฺยธมฺโม จ ฯ อิทฺ ปน เทยฺยธมฺโม อธิปฺเปโต ฯ **อิตฺ** อุกฺกฺขิตฺเตนาติ อิตฺ เชตฺตโต
อุปฺปนฺเนน ฯ ราโค วินียติ เอเตนาติ รากวินโย รากสมฺมุจฺเจทิกา ปฏฺิปปทา ฯ เตนหา
รากวินยปฺปฏฺิปปทํ ปฏฺิปปนาติ ตมฺมฏฺิภา ฯ

ปุณฺณภิสฺนหาติ ปุณฺณสฺส อภิสฺนหา ปุณฺณโณปฺปตฺติโยติ อตฺถโ ๑ กุสลา-
ภิสฺนหาติ ตสฺเสว เววจํ ๑ เต ปเนเต สุขํ อาหฺรณฺตีติ สุขสฺสาหฺรา ๑ สฺมุจฺจ อคฺคานํ
รูปาทิํ ทายกาติ โสวคฺคิกา ๑ สุขฺโข เนลํ วิปาโกติ สุขวิปาภา ๑ สคฺเค อุปฺปตฺติ สคฺโค
สคฺคาย ลํวตฺตนฺตีติ สคฺคลํวตฺตนิกาติ จตฺตุกฺกํจตฺตเร ทุตฺติยปณฺณาสกสฺส ปจฺมวคฺค-
วณฺณนา ๑

ปุณฺณภิสฺนหาติ วา ปุณฺณนทฺิโย ๑ อวิจฺเจเทน นิจฺจํ ปวตฺติยมานานิ หิ
ปุณฺณานิ อภิสฺนทฺนตฺเถน ปุณฺณภิสฺนหาติ วุตฺตานีติ ตมฺมฏฺิภา ฯ



เฉลย ประโยค ป.ธ. ๕

แปล มคอเป็นไทย

๑. พระผู้มีพระภาคเจ้า ได้ตรัสคำอันเป็นไวยากรณ์นี้แล้ว พระสุคต พระบรม
ศาสดา ครั้นตรัสคำอันเป็นไวยากรณ์นี้แล้ว ได้ตรัสคาถาประพันธ์นี้ อีกอีกต่อไปว่า

หายก ก่อนแต่จะให้ กิติใจ กำลังให้ พึงทำจิต ให้เลื่อมใส
ครั้นให้แล้ว ก็เป็นผู้มีใจเบิกบาน ความบริบูรณ์แห่งเจตนา ๓
ประการนี้ เป็นความถึงพร้อมแห่งการบูชา ๑ ปฏิภาห
เป็นผู้ปราศจากราคะ ปราศจากโทสะ ปราศจากโมหะ
หาอาสวะมิได้ ปฏิภาหทั้งหลายสำรวมแล้ว ประพฤติพรหมจรรย์
เป็นเขตที่ถึงพร้อมแห่งบุญ ๑ การบูชานี้ย่อมมีผลมาก
ทั้งฝ่ายตน ทั้งฝ่ายผู้อื่น เพราะชำระเอง เพราะให้ด้วยมือของตน ๑
บัณฑิต ผู้มีปัญญา มีศรัทธา มีใจพ้นแล้ว (จากความตระหนี่)
ครั้นบูชาอย่างนั้นแล้ว ย่อมเข้าถึงโลก อันไม่มี ความเปียดเบียน
เป็นสุข ดังนี้ ๑

ฉฬงคทานสูตร มาในจุตตถรรวค แห่งปฐมปัณณาสกั จักกนิบาตอังคตตรนิกาย ๑
อรรถกถาแห่งฉฬงคสูตรว่า บทว่า **ฉฬงคสมนฺนาคตา** ได้แก่ ประกอบด้วยองค์ที่เป็น
คุณ ๖ ประการ ๑ ทาน ชื่อว่า ทักขิณา ๑ หลายบทว่า **ปฺพเพว ทานา สุมโน** ความว่า หายก
ย่อมเป็นผู้ถึงโสมนัส จำเดิมแต่เดือนหนึ่ง หรือถึงเดือนว่า เราจักให้ทาน ๑ จริงอยู่ บรรดา
เจตนาทั้ง ๓ นี้ บุญพเจตนา อันหายกผู้คิดเริ่มต้นแต่จับจงหนาวว่า เราจักให้ทานด้วยผล
ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากทานนี้ย่อมได้ จำเดิมแต่เวลาที่เกิดความคิดว่า เราจักให้ ดังนี้ ๑ แต่
มุญจนเจตนาที่พระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสไว้อย่างนี้ว่า **ทท จิตฺตํ ปสาเทติ** (กำลังให้ ย่อมยัง

จิตให้เลื่อมใส) ดังนี้ อันท่ายกย่อมได้ เฉพาะเวลาที่ให้เท่านั้น ฯ ส่วน อปรเจตนาเห็นว่า **ทตฺวา อุตฺตมโน โหติ** (ครั้นให้แล้ว ย่อมเป็นผู้มีใจเบิกบาน) ดังนี้ อันท่ายกผู้หวนระลึกถึงต่อ ๆ มา ย่อมได้ ฯ บทว่า **วิตฺราคะ** แปลว่า เป็นผู้ปราศจากราคะ ได้แก่ เป็นผู้สิ้นอาสวะ ฯ สองบทว่า **ราคะวินยาย วา ปฏิปนฺนา** ได้แก่เป็นผู้ปฏิบัติปฏิบัติทาเป็นเหตุกำจัดราคะ ฯ ก็เทศนาคือ เป็นการแสดงปฏิกิริยาหกชั้นสูงสุด ฯ ก็ทักษิณาทาทายถวายแด่พระชินาสพทั้งหลาย เป็นทักษิณาประกอบด้วยองค์ ๖ อย่างเดียวหาได้ ถึงที่ถวายแม่แด่พระอนาคามี พระสกทาคามี และพระโสดาบัน โดยที่ผู้ถวายแม่แก่สามเณรผู้รับใช้ ซึ่งบวชในวันนั้น ก็ย่อมเป็นอันประกอบด้วยองค์ ๖ เหมือนกัน ฯ เพราะว่า สามเณรแม่รูปนั้น ก็บวชเพื่อโสดาปัตติมรรคเหมือนกัน ฯ

๒. ฎีกาฉฬงคสูตรนั้นว่า สัตว์ทั้งหลาย ย่อมพอกพูน คือเจริญ (ด้วยสมบัติตามปรารภ) ด้วยทานสมบัตินั้น เหตุนั้น ทานสมบัตินั้น จึงชื่อว่า ทักษิณา ได้แก่ บุญที่สำเร็จด้วยการบริจาค และไทยธรรมอันเป็นอุปกรณ์แก่บุญนั้น ฯ แต่ในบทว่า **ทักษิณา** นี้ หมายถึงไทยธรรม ฯ สองบทว่า **อิโตอุฏฺฐิเตน** แปลว่า อันเกิดขึ้นแล้วจากนาคนี้ ฯ รากะอันปฏิกิริยาหก ย่อมกำจัดได้ด้วยธรรมนั้น เหตุนั้น ธรรมนั้น จึงชื่อว่า รากะวินย (เป็นเหตุอันเขากำจัดรากะ) คือ ปฏิปทาอันเป็นเหตุถอนรากะ ฯ เพราะเหตุนี้ พระอรรถกถาจารย์จึงกล่าวว่า **รากะวินยปฏิบัติ ปฏิปนฺนา** ดังนี้

อรรถกถาปฐมวรรค แห่งหุติยปัณณาสก์ จตุกกนิบาต อังคุตตรนิกายว่า กระแสแห่งบุญ อธิบายว่า ความเข้าถึงบุญ (บุญเกิด) ชื่อว่า **บุญญาภิสนฺทา** ฯ คำว่า **กุสลาภิสนฺทา** เป็นไวยากรณ์ของคำว่า **บุญญาภิสนฺทา** นั้นแน่แล ฯ ก็ กระแสแห่งบุญเหล่านั้นนั้นชื่อว่า **สุขัสสาหารา** เพราะวิเคราะห์ว่า นำสุขมาให้ ฯ กระแสแห่งบุญทั้งหลาย ชื่อว่า **โสวัคคิกา** เพราะวิเคราะห์ว่า ให้อารมณ์ทั้งหลายมีรูปเป็นต้นอย่างเลอเลิศด้วยดี ฯ กระแสแห่งบุญทั้งหลายชื่อว่า **สุขวิปากา** เพราะวิเคราะห์ว่า มีวิปากเป็นสุข ฯ กระแสแห่งบุญเหล่านั้นชื่อว่า **ลัคคสังวัตตนิกา** เพราะวิเคราะห์ว่า การเกิดในสวรรค์ชื่อว่า **ลัคคะ** เป็นไปพร้อมเพื่อการเกิดในสวรรค์ ฯ



ฎีกาปฐมวรรคนี้ว่า อีกนัยหนึ่ง แม่น้ำคือบุญ ชื่อว่า **บุญญาภิสันทา** ๑ ความจริง บุญทั้งหลาย ที่บุคคลให้เป็นไปอยู่เนื่องนิตย์ โดยไม่ขาดสาย ท่านเรียกว่า **บุญญาภิสันทา** เพราะหมายถึงว่าเป็นเหตุไหลมา ๑